

Az egyik olvas... Néma áhítattal,
Hallgatják mind a honi híreket...
De a hajókürt felbúgó hívása
Int, hogy búcsunk perce elérkezett.

Fel, útra hát!... Lányok, az isten áldjon.
Körém állnak mind... Sírnak is talán.
Ebben a percben, hogy így sírni látom,
Nem más mind, mint hazátlan árva lány.

Oly szomorú szemükben a tekintet...
– Ég áldjon! súgja a lányok kara.
S utánnam hosszan, hosszan búcsut intett,
A messzi földre tévedt hungara.

Barletta.

(Jövendő, 1904. április 17. 16. sz. 29–30.)

Egy ember élete

KASSÁK LAJOS

16.

[...] Most a dívánon ülök, Jolán az ágyban fekszik betegen. Furcsa halálos betegségben. Hiába gondoltam el százszor is, hogy magtalan, az asszonyokra nézve veszélytelen vagyok, megint ez az asszony is bajba került miattam. Másállapotba lett s aztán csinált magának valamit. Házilag, primitívvül, mint ahogyan azt a kültelek asszonyai csinálni szokták maguknak. Félnék a gyerektől és pénztelenségükben és gyávaságukban eljegyzik magukat a halállal. A jövődő kis emberke elpusztul, s ha csak a véletlenségek nem segítenek rajtuk, akkor az asszonyok is elpusztulnak.

Napok óta fekszik. Egyre erősebben vérzik, sápadt, mint a viasz, hidegek a kezei, nem akar enni, s ha mégis megkóstol valamit, úgy jön belőle vissza, mint ahogyan elnyelte. Az asszonyok ügyeskednek körülötte, de mindez nem használ semmit.

Végre is Bagó pénzt szerez valahonnan s Anyám elszalad az orvosért.

Szakállas, idősebb úr, nagyító szemüveggel, arany óralánccal a hasán, egyik kezében óra van, a másikkal megfogja a beteg pulzusát.

– Ha még egy órát várnak velem – mondja – hiába jöttem volna. Micsoda barbárság ez, micsoda kegyetlenség. [...]

(Második rész. I. Vergődés. Budapest, 1927–1935. 181–182.)

Ünnepély a sárga keresztben

LUX TERKA

Színhely: a „Sárga kereszt árva- és lelenczháza”, mely igen impozáns, igen fényes épület.

Az idő hideg, nyirkos és ködös, de azért felelősségre senki sem vonható, mert a kalendárium szerint december hónapban van az emberiség nyomorúságára és jótékonyagra teremtett két eleme.

A ház előtt kocsik állnak, a kocsikból szép és nem szép, de drága ruhás hölgyek szállnak ki és sietnek föl a tükörfényesre pamacsolt, sárgaréz korlátos előkelő lépcsőn. [...]

Az árvaság roppant lábra kapott divat.

Fedák Zsazsa³⁵ után egy asszony se vágatta le a haját, pedig csak divat a Zsazsa, de az árvák divatja már jó ideje tartja magát.

Már jönnek is. Frissen kimosdatva és fésülve, a kezét még az arcukról se lehet letagadni, úgy fénylik a homlokuk, az arcuk s a kis vörös orruk.

³⁵ Azaz Fedák Sári (1879–1955). Az elnevezés egyébként Szabó Nándortól, a 19. századvégi Budapest éjjeli életének egyik vezéralakjától származik.